

LANDELIJK STEUNPUNT
MEDEZEGGENSCHAP

Positionpaper Wet cliëntenrechten zorg

Het LSR is verheugd dat de Wcz de rechten van cliënten en cliëntenraden verder verstevigd. Zo onderschrijft het LSR de voordelen van de Wcz die de NPCF en andere cliëntenorganisaties in hun positionpaper hebben benoemd. Daarnaast is het LSR van mening dat het instemmingsrecht de positie en het belang van cliëntenraden terecht versterkt. Naast de goede elementen van het huidige wetsontwerp van de Wcz zijn er zeker nog zaken die voor onze achterban in de Wcz aangescherpt dienen te worden.

De elementen die dienen te worden aangescherpt zijn:

Medezeggenschap

Ten aanzien van Medezeggenschap pleit het LSR voor aanscherping op de volgende aspecten:

1. Verbreding reikwijdte van de Medezeggenschap op de volgende terreinen:

a. WMO

Momenteel vallen alle aanbieders van maatschappelijke ondersteuning onder de WMCZ, zij dienen dus een cliëntenraad in te stellen. In de Wcz gaat dit alleen gelden voor aanbieders van huishoudelijke zorg en maatschappelijke opvang. Het LSR vindt dit een forse stap achteruit, de belangen van cliënten moeten in de hele maatschappelijk ondersteuning behartigd worden. In de nabije toekomst wordt dit nog belangrijker, de AWBZ wordt steeds verder uitgekleed, veel ondersteuning en begeleiding gaan over naar de WMO. Op gemeenteniveau zijn WMO-raden waar belangen worden behartigd maar aanbieders van WMO-ondersteuning hebben geen verplichting tot instellen van cliëntenraden, waardoor de belangen van cliënten die afhankelijk zijn van dagelijkse ondersteuning niet meer worden behartigd, en dat is zeer onwenselijk!

b. Gezondheidscentra en huisartsenposten

Bij gezondheidscentra en huisartsenposten is ten aanzien van Kwaliteit en Veiligheid de inbreng van het cliëntenperspectief via de cliëntenraad van meerwaarde en groot belang. Tevens is de monopolie positie van deze zorgaanbieders nog een extra reden om juist hier medezeggenschap verplicht te stellen.

2. Uitbreiding van het instemmingsrecht op de volgende thema's:

a. Benoeming van hoofden van de afdelingen

b. Programma van Eisen bij bouw/verbouw

Het LSR is verheugd dat cliëntenraden in de AWBZ t.a.v. bouw de nodige rechten krijgen. Echter het meest essentiële onderdeel ontbreekt, namelijk instemmingsrecht op het programma van eisen. De omschreven eisen kunnen immers grote invloed hebben op het dagelijkse leven van cliënten! Dit instemmingsrecht zou ook in de curatieve zorg van kracht moeten worden aangezien uit de praktijk blijkt dat elementen vanuit cliëntperspectief toch veelal ontbreken in het programma van eisen, en dat is ontoelaatbaar.

- c. **Benoeming van functionaris voor klachtopvang (klachtfunctionaris of cliëntvertrouwenspersoon).**

Het is fijn dat instemmingsrecht op het profiel van deze functionaris is geregeld, echter instemming op het profiel is veelal een formaliteit. Uit de praktijk blijkt dat betrokkenheid van de cliëntenraad bij de aanname van deze functionaris ervoor zorgt dat de voor cliënten juiste persoon wordt aangesteld.

3. **Verankering van Medezeggenschap dichtbij de cliënt**

De geest van de huidige WMCZ is dat medezeggenschap dichtbij de leefwereld van cliënten wordt georganiseerd. De WMCZ bepaalt dat medezeggenschap op locatieniveau geregeld moet worden. De Wcz laat dit principe vallen. De WMCZ regelt een bottom up en de Wcz een top down organisatie van medezeggenschap. In de Wcz staat omschreven dat voor ieder onderdeel dat een zorgaanbieder in staat houdt een cliëntenraad verplicht is. Dit kan echter betekenen dat medezeggenschap op een hoog niveau in de organisatie komt te liggen, bijvoorbeeld op het niveau van Wonen en/of Dagbesteding. Zeker in de langdurige zorg betekent dit dat medezeggenschap ver van cliënten af komt te staan. Er is dus geen sprake meer van Medezeggenschap dichtbij de leefwereld. In het inmiddels veel aangehaalde UVO (Uitkomst Van Overleg) tussen veldpartijen van 18 juni 2009, wat destijds is aangeboden aan de toenmalige minister Klink, hebben de veldpartijen een goede suggestie aangeleverd. Het LSR pleit ervoor om dit voorstel in de Wcz te verankeren zodat Medezeggenschap plaatsvindt op het niveau waar inspraak direct invloed heeft op de leefwereld van de cliënt. In het kort is het UVO voorstel: Voor iedere locatie met meer dan 25 cliënten dient een cliëntenraad te worden geïnstalleerd. Bij locaties van 15 tot 25 cliënten wordt in samenspraak tussen zorgaanbieder en cliënten bepaald of een cliëntenraad dan wel een andere vorm van medezeggenschap wordt geïnstalleerd.

4. **Uitbreiding termijn nietig verklaring**

De termijn voor het invoeren van nietig verklaring van een besluit door de cliëntenraad bedraagt in de Wcz vier weken. Via de helpdesk van het LSR krijgt het LSR veel signalen van cliëntenraden dat deze termijn te krap is, dit aangezien de termijn knelt met de vergadercyclus van de cliëntenraad. Het LSR pleit hierbij voor een termijn van zes weken voor invoeren nietig verklaring.

5. **Beroepsmogelijkheid na uitspraak Landelijke Vertrouwenscommissie**

In de Wcz is geen beroepsmogelijkheid geregeld na een uitspraak van de Landelijke Vertrouwenscommissie. Het LSR pleit voor deze beroepsmogelijkheid aangezien ook de commissie van vertrouwenslieden niet onfeilbaar is en het een algemeen aanvaard principe is dat geschillen in twee instanties beoordeeld kunnen worden.

Klachten

Het LSR pleit voor wettelijke verankering van de functie van cliëntvertrouwenspersoon in de Wcz (waarbij aansluiting met de wet Zorg en Dwang is gerealiseerd). De cliëntvertrouwenspersoon is een voor cliënten laagdrempelige functionaris. Daarbij wijst de praktijk uit dat de cliëntvertrouwenspersoon een belangrijke rol vervult in de preventie van klachten.